

Terimlerin Okunuđu

Tablo 1: Latince'deki bazı harflerin Türkçe Karđılıđı

Harf	Harfin adı
α	Alfa
β	Beta
ϵ	Epsilon
μ	Mikro
χ	Kapa
δ	Delta
θ	Teta
σ	Sigma
λ	Lambda
Υ	Gama

Latince'deki sesli harfler: 6 tane olup bunlar “a,e,i,o,u,y” dir. Bunlardan “y” harfi dilimizden farklı özellik göstererek sesli harfler içinde anılmaktadır.

1. c harfi “a,o,u” sesli harflerinden veya sessiz harflerden önce geldiğinde “k” okunur

Kelime	Okunuşu	Anlamı
Cutis	Kutis	Deri
Cephal	Sephal	Baş
Clavicula	Klavikula	Köprücük kemiği
Sclera	Siklera	Gözün beyaz kısmı
Circulation	Sirkülasyon	Dolaşım
Cryo	Kriyo	Donmuş, soğuk
Cervix	Serviks	Boyun

2. “j” harfi sesli bir harfin önüne gelirse “y” olarak okunur.

Kelime	Okunuşu	Anlamı
Major	Mayor	Büyük
Juvenile	Yuvenil	Gençlik ,gençlere dair
Jejunum	Yeyunum	İnce bağırsağın bir kısmı
Epidemiology	Epidemiyoloji	Sağlıkla ilgili olayları inceleyen bilim dalı

3. “y” harfi “i” şeklinde , “i” harfi de “ı” şeklinde okunur (ancak “a,e,o,u” harflerinden önce gelirse “y” şeklinde okunur).

Kelime	Okunuşu	Anlamı
Hypodermis	Hipodermis	Deri altı
Hygienic	Hijyenik	Koruyucu sağlıkla ilgili
Hyperemetic	Hiperemetik	Aşırı kusma ile ilgili
Splenectomy	Siplenektomi	Dalağın alınması
Gerontology	Gerontoloji	Yaşlılık bilimi
Material	Materyal	Madde
Median	Medyan	Bir yapıyı iki eşit parçaya bölen
Cyanotic	Siyanotik	Siyanoze olmuş
Cylic	Siklik	Belli aralarla tekrar etme

4. 4-“x” harfi “ks” şeklinde okunur, “th” harfleri de “t” şeklinde okunur

Kelime	Okunuşu	Anlamı
Oxygen	Oksijen	Canlıların yaşamı için gerekli gaz
Ex	Eks	Hayatın kaybedilmesi, ölmek
Excise	Eksize	Kesip çıkarmak
Thorax	Toraks	Göğüs kafesi
Theory	Teori	kuram
Therapy	Terapi	Tedavi

5. “ph” harfleri “f” şeklinde okunur

Kelime	Okunuşu	Anlamı
Pharmacology	Farmakoloji	İlaç bilimi
Pharynx	Farinks	Yutak
Photic	Fotik	Işıkla ilgili
Physical	Fizikal	Vücutla ilgili
Nephros	Nefroz	Böbrek
Sphincter	Sfinkter	Büzücü, kapatıcı

6. “ch harfleri “k” şeklinde okunur.

Kelime	Okunuşu	Anlamı
Character	Karakter	Organizmayı diğer yapılardan ayıran özellik
Chlor	Klor	Yeşil anlamında ön ek
Cholera	Kolera	Kolera hastalığı
Chronic	Kronik	Uzun süreli
Bronchus	Bronkus	Bronş
Chronologic	Kronolojik	Oluş sırsına göre dizilim gösteren

7. “th” harfleri “t” şeklinde okunur.

Kelime	Okunuşu	Anlamı
Thyroid	Tiroid	Boynun ön tarafına yerleşmiş bez
Thrombus	Trombus	Damar içi pıhtı oluşumu
Thein	Tein	Çayda bulunan kafein benzeri madde
Thermal	Termal	Isı ile ilgili

8. “rh” harfleri “r” şeklinde okunur

Kelime	Okunuşu	Anlamı
Rhythm	Ritim	Kalbin belli düzende atışı
Rhinorrhagia	Rinoraji	Burun kanaması
Rhonchus	Ronküs	Kuru tıkrıdar tonda akciğer sesi

9. “sch” harfleri “ş” şeklinde okunur.

Kelime	Okunuşu	Anlamı
Schistasis	Şiştaz	Vücudun herhangi bir parçasında ortaya çıkan yarık
Schistosoma	Şiştözoma	İnsan ve hayvanlarda kanda yaşayan parazit
Schema	Şema	Şekil
Schizophrenia	Şizofreni	Bir akıl hastalığı

10. “ae” harfleri “a” ya da “e” şeklinde okunur.

Kelime	Okunuşu	Anlamı
Aerobic	Aerobik	Oksijenli ortamda yaşayan
Caecum	Çekum	Kalın bağırsağın başlangıç kısmı
Costae	Kosta	Kaburgalar
Vertebrea	Vertebra	Omurlar

11. “g” harfi “g” ya da “j” şeklinde okunur.

Kelime	Okunuşu	Anlamı
Gastral	Gastral	Mide ile ilgili
Gel	Jel	Erimiş maddenin pelte haline gelmiş hali, jel
Gingivitis	Jinjivitis	Diş eti iltihabı
Glucose	Glikoz	Vücutta bulunan şeker cinsi
Gynecology	Jinekoloji	Kadın üreme organlarının hastalıklarını inceleyen bilim dalı

12. “t” harfi “ia, io, iu” harflerinden önce gelirse “s” şeklinde okunur.

Kelime	Okunuşu	Anlamı
Isolation	İzolasyon	Ayırma
Tertier	Tersiyer	Üçüncül
İmmunization	İmmünizasyon	Bağışıklama

13. “oe” harfleri “ö” şeklinde okunur

Kelime	Okunuşu	Anlamı
Oestrogen	Östrojen	Kadınlık hormonu
Oedema	Ödem	Vücutta bir yerde su birikmesi

14. “eu” harfleri “ö” harfi şeklinde okunur.

Kelime	Okunuşu	Anlamı
Eutopic	Ötopik	Normalde bulunan, dokuda ortaya çıkan
Euthyroid	Ötiroid	Tiroid bezinin fonksiyonun normal olması
Euthanasia	Ötonazi	Kolay ve ağrısız ölüm

15. “au” harfleri “uv” ya da “o” şeklinde okunur.

Kelime	Okunuşu	Anlamı
Autoallergy	Otoallerji	Vücudun kendi dokularına alerji oluşturması
Autism	Otizm	İleri derecede içine kapanık otistik
Autopsy	Otopsi	Ölüm nedenini anlamak için cesedin iç organlarının incelenmesi
Autonomy	Otonomi	Kendi kendine bağımsız çalışma
Trauma	Travma	Yaralanma , zedelenme

Tıp terminolojisindeki ekler

Terimlerin temel yapıları

- Kök
- Önek
- Sonek

Çok sık kullanılan öneklere örnekler

Örnekler	Anlamı	Örnekler
a-	Yokluğu, eksikliği	Areflexia :reflekslerin alınmaması Aseptic : patojen mikroorganizmaların bulunmadığı Asplenia :dalağın bulunmaması
ana-	Yukarı, geri yeniden, tekrar	Anabiotic : canlandırıcı Anastatic : iyileştirici Anagenesis : tırmakta olduğu gibi dokunun yenilenmesi
ant-, anti-	Karşıt, zıt, ters yön	Antianemic : kansızlığa karşı Antibacterial : bakterilere karşı Antidiabetic : diabete karşı Antishock : şoku önleyici
ante-	Ön, önce , önceki	Anteroseptal :septumun önünde (burun septumunun önünde) Anteorbital :göz çukurunun önünde
brady-	Yavaş ,seyrek	Bradyarrhythmia : kalbin atım hızının yavaşlaması Bradyacusia : işitmenin azalması Bradycinesia : hareketlerin anormal yavaşlaması
circum- (sirkum olarak okunur)	Çepeçevre, çevresinde	Circumcorneal : kornea çevresinde (kornea: gözün bir tabakası) Circumoral : ağız çevresinde (oral: ağız demek)
Contra-	Karşı, zıt	Contraception : gebeliğe karşı, Contralateral (kontrateral) : karşı tarafla ilgili Contraindication (kontrendikasyon): istenilen tedaviye karşı olma, engel bulunması
de-, des-	Yok olma, yitirme, kaybetme	Deaktivasyon : aktivasyonun azalması Deallergization : alerjen maddenin azaltılması, yok edilmesi Debride : ölü dokunun uzaklaştırılması, yok edilmesi

dys-	Zorlu, kusurlu, bozuk	Dys control: kişinin hareketlerini kontrol edememesi Dys function: bir organın fonksiyonunun bozulması Dys metabolism: bozuk metabolizma
endo- end-	İçteki, , iç	Endo cellular: hücre içinde Endo crine: iç salgı yapan Endo urethal: uretra içinde
extra- extro-	Dışında, dış, haricinde	Extra cerebral: beyin dışında Extra cellüler : hücre dışında Extra buccal : yanak dışı Extra genital: üreme organları dışında
epi	Üzerinde, yakınında, takiben	Epi dermis : dermisin üzeri Epi fascial: faysa üzerinde Epi dural: duranın üzerinde
hemi-	Yarı, tek taraflı	Hemi anopsia: görme alanının yarısını kaplayan körlük Hemi atrophy: vücudun veya herhangi bir organın bir yarısında görülen atrofi Hemi facial: yüzün yarısı ile ilgili
hyper-	Aşırı, fazla	Hyper acid: asiditesi fazla Hyper activite: aşırı hareketlilik Hyper cholesterimia: kolesterol fazlalığı
hypo-	Alt, aşağı, azalması, yetersizleşmesi	Hypo cholesterimia : kolesterol azlığı Hypo calcemia: kan kalsiyum seviyesinin azlığı Hypo peristalsis: mide bağırsak peristaltik hareketlerinin azalması
infra-	Altında, aşağısında	Infra umblical: göbeğin altında Infra orbital: göz çukurunun altında Infra costal: kaburgaların altında

inter-	Ortasında, arasında	Intercostal : kaburgalar arasında Intercellular : hücreler arasında Intergluteal : iki kalça arasında
intra-	İçinde, içerisinde,	Intragastric : mide içinde Intraintestinal : bağırsak içinde Intradermal : deri içerisinde
leuk-, leuko-	Beyaz, Lökosit	Leukemia : lösemi, kan kanseri Leukoblast : olgunlaşmamış lökosit Leukopenia : lökosit sayısının çok azalması
macro-	Büyük	Macrolabia : dudakların büyük olması Macrosomia : vücudun normalden çok iri olması Macromastia : memelerin normalden iri olması
micro-	Küçük	Microcephalic : başın normalden ufak olması Microcardia : kalbin normalden ufak olması Microbrachia : doğuştan kolların kısa olması
multi-	Pek fazla, çok fazla, birden çok	Multifactorial : birçok faktörün etkisiyle oluşmuş Multiglandular : birkaç bezle ilgili Multiinfection : birkaç patojen mikroorganizmanın birlikte yaptığı enfeksiyon
Neo-	Yeni	Neogala : doğumdan sonraki ilk süt, kolostrum Neomorphism : evrim sırasında yeni form gelişimi
peri -	Çevresinde, etrafında	Perianal : anüs çevresinde Perihepatic : karaciğer çevresinde

poly-	Çok sayıda, fazla	Polyadenitis: çok sayıda lenf düğümünün aynı anda iltihaplanması Polycystic: yapısında çok sayıda kist bulunan
post-	Sonunda, sonra, son, arkası	Postabortal: düşük sonrası Postesophageal: özefagus arkası Postfebrile: ateşten sonra Postoral: ağız arkası Postvital: ölür ölmez, ölümden hemen sonra
prae-, pre-	Ön, önce, önleyici	Prerenal: böbrek önü Prepubertal: buluş öncesi Praevia: önde gelen ,önce Preoperative: operasyon (ameliyat) öncesi
prim-, primi-	Birinci, ilk	Primary: asıl, ana, birinci Primigravida: ilk defa gebe kalan kadın
pro-	Önce, önünde, öne doğru ilerleyen	Prolapsus: öne kayma, sarkma Prodrome: hastalığın başlayacağını belirten öncü belirti Prohormone: hormon öncü maddesi Prophylaxis: profilaksi, hastalığı önleme
pseudo-	Yalancı, taklit, sahte	Pseudoarthrosis: yalancı eklem
quadri-	Dörtlü, dördüncü	Quadriplegic: dört ekstremitesi (kol ve bacaklar) felçli olan kişi Quadripara: daha önce dört doğum yapmış kadın
re-	Geriye doğru Yeniden	Reabsorption: geri toplama Reinfection: yeniden, ikinci enfeksiyon Relapse: iyileşme dönemini takiben hastalık belirtilerinin yeniden ortaya çıkması

retro-	Arkasında	Retrocervical: serviks arkasında Retroversion: bir organın tümünün arkaya yönelmesi Retrosternal: sternum arkasında bulunan
semi-	Yarı, yarım	Semicoma: yarı koma Semicircle: yarım ay şeklinde
super-	Normalden fazla Aşırı	Supernutrition: aşırı beslenme Supernormal: normalden fazla
supra-	Yukarısında, üstünde	Supralumbar : bel bölgesinin yukarısına yerleşen Supraocular: gözün yukarısına yerleşmiş Supraumbilical: göbeğin üstüne yerleşmiş
tachy-	Hızlı, çabuk	Tachycardic: hızlı kalp atışı Tachypnea: hızlı solunum
Tetra-	Dört, dörtlü	Tetracuspid: dört kapakçıklı Tetralogy: dört belirtinin olduğu hastalık
tran- trans-	Aracılığıyla, içinden geçerek,	Transcutaneous: deri içinden , deri yoluyla Transection: enlemesine kesit
tri-	Üç anlamında	Trimester: üç aylık süre Trigastric: üç karna sahip

uni-	Tek	Unilobar: tek loblu Uninuclear: tek hücreli Uniarticular: tek ekleme ait
Xeno-	yabancı	Xenograft: farklı türlerdeki canlılar arasında yapılan doku nakli Xenophobia: yabancılardan aşırı korkma

Sonekler için örnekler

Sonek	Kullanım amacı	Anlamı
-algia	Ağrı ile ilgili durum belirtir	Cephalalgia: baş ağrısı Gastroenteroalgia: mide ve bağırsakla ilgili ağrı
-asis	Paraziter bulaş yada bazı benzeşmeler	Giardiasis: giardia adlı enfeksiyonun bulaşması Urolithiasis: boşaltım sisteminde taş oluşumu
-brum	Benzerlik ifade eder	Cerebrum: beyin, balmumu gibi
-ia -ria	Kapsam, yaygınlık	Bulimia: aşırı yemek yeme İnsomnia: uykusuzluk
-inum	İlaç ya da kimyasal madde isimlendirmesi	Morphinum: morfin Vitaminum: vitamin
-ist	Tıbbın herhangi bir alanında uzman olan kişi	Pediatr-ist : çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanı Psikiyat-ist: ruh sağlığı ve hastalıkları uzmanı
-itis	İltihap tanımlanmasında kullanılır	Meningitis: menenjit (beyin zarı iltihabı) Sinusitis: sinüzit,(sinus iltihabı) Nephritis: böbrek iltihabı
-oma	Genellikle tümörlerin adlandırılması bazen de hastalıkların tanımlanmasında kullanılır.	Carcinoma : karsinom , kötü huylu kanser Adenoma: bez epitelinden gelişen iyi huylu tümör Syndrome: sendrom , belli belirtilerin bir arada ortaya çıktığı hastalık durumu
-osis	Gelişen hastalık, bulaşıcı etken yada hasta şikayetini tanımlar	Siderosis: kanda aşırı demir bulunması Tuberculosis: tüberküloz, verem hastalığı Cyanosis : siyanoz, morarma

Kaynaştırma ünlüsü

Sıklıkla kaynaştırma ünlüsü “o” harfidir. Bazen “a,e,i” gibi harflerde bu görevi yerine getirir.

Ecocardiography: kalbin iç yapısını grafik olarak kaydetmek

Hormonotheraphy: hormon tedavisi

DERECELENDİRME İFADE EDEN TERİMLER

Hypo-	Düşük, az	hypocalcemia	Kan kalsiyumunun azalması
Hyper-	Fazla	hypercalcemia	Kan kalsiyumunun çok artması
Super-	Çok fazla, aşırı	Supernutrition	Aşırı beslenme
Oligo-	Biraz , bir kaç	Oliguria:	İdrarın biraz azalması
Pan	Hepsi tümü, tamamı	pansitopeni	Tüm kan hücrelerinde azalma
Macro	Normalden büyük	makrosefali	Kafanın normalden büyük olması
İzo	Aynı	İzogreft	Genetik olarak benzer doku özelliği gösteren kişilerden alınan doku parçası
neo	Yeni	Neonatal	Doğumdan sonraki bir haftalık dönem

ZAMAN VE YÖN GÖSTERENLER

Ante	Önce	Antefebrile	Ateş yükselmeden önce
Pre	Öncesinde	Prenatal	Doğum öncesinde
Peri	Sırasında, Çevresinde	Perinatal	Doğum sırasında
Post	Sonrasında	Postnatal	Doğum sonrasında
pro	Öncesinden	Profilaksi	Hastalıktan önce önlem almak

ÇOĞUL YAPAN EKLER

	Tekil	Çoğul
-a, -ae	vertebra	Vertebrae
-on, -a	Ganglion	Ganglia
-um, -a	Ovum	Ova
-us, -i	Fungus	Fungi
-en, -ina	Foramen	Foramina

AKRONİMLER

BOS: **B**eyin **O**murilik Sıvısı

BT: **B**ilgisayarlı **T**omografi

VKİ: **V**ücut **K**itle **İ**ndeksi

EKG: **E**lektro**K**ardio**G**rafi

MR: **M**anyetik**R**ezonans**G**örüntüleme

IVP: **I**ntravenöz**P**yelogram

TİT: Tam idrar tetkiki

KOAH: kronik obstrüktif akciğer hastalığı

DM: Diabetes Mellitus (şeker hastalığı)

US: ultrasonografi

UV: ultraviole

EPONİMLER

Bir kişi veya yer ile anılan hastalık, belirti, bulgu, cerrahi alet , test veya sendromlar ya da genel terimlerin özel kişi adlarıyla anılmasıdır. Genellikle de o yapıyı bulan ya da üzerinde çalışan kişilerin isim ya da çoğunlukla soy-isimleriyle adlandırılmasıyla oluşturulur. Örneğin;

APGAR skoru: Yeni doğan döneminde 1. ve 5. dakikalarda bebeğin durumunun değerlendirildiği bir skorlama. Virginia Apgar tarafından bulunmuştur.

BEHÇET Hastalığı: Türk doktoru Hulusi Behçet tarafından tanımlanan hastalık

TIP TERMİNOLOJİSİNDE KULLANILAN KISALTMALAR

A., a. Arteria

Ab: antikor

Art. Articulatio

Dex. Dexter

Dist. Distalis

İm : intramüsküler

Ca: kalsiyum

Hb: hemoglobin

Hct: hematokrit

Tbc: tüberküloz

Iv: intravenöz(damar içi)

İm: intramüsküler (kas içi)

Post: posterior (arka)

Kcal : kilokalori

Sup. superior

Rbc.: alyuvar sayısı (kırmızı kan hücresi sayısı)

CA: kanser

CV: kardiyovasküler(kal-damar sistemi)

Lig.: ligamentum (bağ)

M.,m.: musculus: kas

N., n.: nervus: sinir

Ölçü birimleri için kısaltmalar

L : litre

dL: desilitre litrenin onda biri

mL: mililitre

g: gram

kg: kilogram

mg: miligram

mEq: miliequivalen

µm: mikrometre

U: ünit

gt: damla

gtt: damlalar

atm: atmosfer

b: bar

mmol: milimol

Ng: nanogram

Simgeler

<: küçüktür

>: büyüktür

≤: küçük eşittir

≥: büyük eşittir

α: alfa

β: beta

∑: verilerin toplamı

∞: sonsuzluk

%: yüzde

‰: binde

=: eşit

≠: eşit değil

+: pozitif

-: negatif

±: pozitif veya negatif

Vücutun Bölümleri

- Baş (Caput)
- Boyun (Collum veya Cervix)
- Gövde (Truncus)
  - Göğüs (Toraks)
  - Karın (Abdomen)
  - Leğen (Pelvis)
  - Sırt (Dorsum)
- Uzuvlar, extremiteler (membra veya extremitas)
  - Üst uzuvlar (extremitas superior)
  - Alt uzuvlar (extremitas inferior)

